

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

ויקרא
גליון כז (רכו)

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

כס"ד עש"ק פ' ויקרא תהי' שנת דברי משיח

ת ו כ ו ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ג היתרון דתורה על חכמה
ד קשר מאמר ד"ה ואת האלף לשינה בגלות
ד דלעת"ל יהי' אנשים לבד ונשים לבד

נ ג ל ה

ה כישוף לשיטת הרמב"ם
ז הל' כישוף בשו"ע אף שכבר נחבטל
ז הקנס דמרים בת בילגה
ח קיום המצות מתוך הבנה והשגה (גליון)

ח ס י ד ו ת

יא דצדקה הוא במקום התענית והקרבנות
יב מטמון הלב אצל כינוני (גליון)

ש י ח ו ת

יג דחסידות חב"ד הוא ענין בפ"ע
יג השאלה בפרש"י דמניין לקחו קרבנות בימי המילואים
יד בפרש"י דהמלאכה היתה דים לכל המלאכה גו' והותר
טו דמפסולת הלוחות נתעשר משה הרבה
טו ברכת התורה על שיעור בראדיא
טז פתגם כ"ק מהור"י"ץ בענין "חכם מה הוא אומר"
יח הלשון "מלוה מלכה"

ש ו נ ו ת

יז דלימוד דא"ח הוא גבוה מהניגון
יח הערות ללוח היום יום

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש חכ"א ע' 113 מבאר את מאחז"ל (איכ"ר פ"ב, י"ג) "יש חכמה בגוים תאמן... יש תורה בגוים אל תאמן". -

היתרון של תורה על חכמה הוא: תורה הוא מלשון הוראה. תורה (-תורת אמת) היא לא רק מבארת את האמת של כל דבר, אלא שהתורה מביאה גם את ה"בכ"ן" והמסקנה והוראה למעשה, שהאדם צריך להתנהג באופן מסוים.

משא"כ חכמה אינה נותנת שום הוראות להאדם. חכמה רק מלמדת את האדם, שבאם יתנהג באופן מסוים יהיו התוצאות כך וכך, אבל אינה מצוה איך להתנהג.

וסיבת חילוק הנ"ל בין חכמה לתורה הוא זה מה שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה שהיא אמת לאמיתו. ומדת האמת ענינה שהיא "מברית מן הקצה אל הקצה" - מוכרחת להיות מתאים ("אויסגעהאלטן") בכל מקום, בכל מדריגות. ולכן, כאשר התורה מגלה את האמת של דבר, אינה יכולה להשאר מוגבלת לשכל האדם - שהוא מבין שהענין הוא כך, אבל במעשה בפועל מתנהג הוא באופן אחר - אלא שהענין חודר אותו כל כולו עד למעשה (ואדרבה, המעשה הוא העיקר). ע"כ תוכן דברי השיחה בנוגע לעניינינו.

ואולי לכללות תוכן הדברים יש להעיר מתו"ש ע' 191 ואילך, בביאור מאמר החכם (ס' העקרים מ"ב ספ"ל. מדרש שמואל פ"ו מ"ז. - נתבאר בהנ"ל במו"נ ח"א פנ"ח) "אילו ידעתיו הייתי" -

ומבאר בזה, שעיקר הדבר הוא בעצמות:

בגילויים, הוא רק מה שע"י הידיעה שיודע את הגילויים נדבק בזה ונתעצם בזה, אבל לא שנעשה זה,

נאמר כך: הוא יודע ענינים המחייבים שצריכים להיות באופן כך וכך, ובפועל אינו כך. נמצא, שאינו נעשה הדבר: מכיון שהדבר שהוא ידוע נושא ענינים שצריכים להיות כך, והוא באופן אחר לגמרי כו'; משא"כ בעצמות אילו יצויר שהיו יודעים עצמות היו נעשים עצמות. מכיון שעצמות עשה אותו להיות חוץ לעצמותו, ולכן, כאשר בא לידיעת העצמות נעמט עצמות צו: איך האב דאך דיר געמאכט חוץ לעצמותי, איז אז דו קומסט צו אויף וויסען עצמות נעם איך דיר צו, ווייסטו מיך ביסטו מיך, ביסטו ניט דיינער ביסטו מיינער.

וזהו ענין "אילו ידעתיו הייתי" - שזהו מצד העצמות, וויילע עצמות ציט צו.

ע"כ תוכן דברי השיחה בתנ"ש.

ולכאורה כללות תוכן הבנת הענינים המבואר בלקו"ש
הנ"ל, והמבואר בהשיחה בתנ"ש הנ"ל - מקבילים זל"ז.

הרב שלום חאריטאנוב
- ברקלין נ.י. -

ב. במכתב הנדפס בלקו"ש חכ"א ע' 372: "והרי לבס של ישראל ער הוא, אפילו אצל אלו שישנים בגלותא (באיזה מדריגה של שינה שתהי', שהרי לא חילק הכתוב בזה, וק"ל)".
ובהערה שם: "ראה ב"ר פי"ז, ה. ובמאמר הידוע (לא נדפס לע"ע) ד"ה ואת האלף ותשע"ה וגו'".

והנה מאמר זה, ד"ה ואת האלף, כבר נדפס בספר מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"א, ר"פ פקודי (ע' תיט),
ולכאורה כשמעיינים שם, קשה להבין מה הקשר של מאמר זה לדרגות בשינה שבגלות.

ואולי הכוונה ע"פ המבואר במאמר שם שהי' קץ לשנת תר"ג, ולפי זה הרי זה שעדיין ישנים בגלותא מורה על שינה חזקה ביותר. ודוחק.

ולהעיר גם מכת"י דא"ח ישן (לא נודע למי) שהוכא בכ"מ בשיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א (קונטר' ענינה של תורת החסידות בתחילתו, ועוד) שבזמן הבעש"ט היו ישראל במצב של התעלפות. וצריך בירור מדוע לא צויין במכתב הנ"ל לכת"י דא"ח ישן זה (שיש אומרים שהוא לאדמו"ר מוהרש"ב נ"ע).

הרב משה ישראלי
- ברקלין נ.י. -

ג. בלקו"ש חכ"א הוספות לפ' בשלח (ע' 379), מקשה על נבואת זכרי' "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים" - "וואס מילנט עס, אז אויך פרוען וועלן זיצן אין די ירושלים'ער גאסן - דאס איז לכאורה דער היפך פון "כל כבודה בת מלך פנימה"?

וכן מקשה עד"ז על נבואת ירמ' על גאולה העתידה "עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים... קול חתן וקול כלה - דער קול פון א פרוי אין די גאסן איז דאך דער היפך פון צניעות?

ומתרץ ע"פ תוס' בסוף מס' מכות דנבואת זכרי' הנ"ל קאי על זמן לאחר תחית המתים, ובזמן זה "גם אויבנו יושלים עמו", שאף היצה"ר יעשה שלום עם רצון של יהודי בכדי לשמש

את הקב"ה, ולכן "וועט במילא דאן ניט נויטיק זיין די איצטיקע באווארעניש פון "כבודה בת מלך פנימה" און עס וועלן קענען מקוים ווערן די נבואת "עוד ישבו זקנים וזקנות בערי ירושלים", "עוד ישמע קול חתן וקול כלה".

וצלה"ב: דבמס' סוכה נא, א איתא ד"במוצאי יום טוב הראשון של חג... היו מתקנין שם תיקון גדול ומביאה הגמרא ברייתא ש"כראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ והיו באין לידי קלות ראש, התקינו שיהיו נשים יושבות מבחוץ ואנשים מבפנים ועדיין היו באים לידי קלות ראש, התקינו שיהיו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה.

והטעם מדוע הי' מותר להם להוסיף תיקון זה בבהמ"ק (דף נב) מיוסד על פסוק בזכריה "וספדה הארץ משפחות לבד משפחות בית דוד לבד ונשיהם לבד וגו'" והלא דברים קל וחומר, ומה לעתיד לבא שהם עוסקים בהספד ואין יצר הרע מתגרה בהם אמרה תורה נשים לבד ואנשים לבד, עכשיו שעוסקין בשמחה ויצה"ר מתגרה בהן עאכ"ו,

הרי חזינן, דאף בזמן שלא יהי' יצה"ר, עדיין יהי' חיוב שאנשים לבד ונשים לבד.

ואף שיש לומר, ע"פ מה שמבאר אח"כ בגמ', שלפי חד מ"ד הספד הנ"ל הוא על משיח בן יוסף, א"כ בזמן הזה עדיין יהי' יצה"ר, וכן משמע מלשון "ואין יצה"ר מתגרה" שרק דאין מתגרה אבל עדיין קיים, אבל ראה פי' הרי"ף על עין יעקב (שמפרש דברי רש"י) שמבאר דאפילו למ"ד וספדה הארץ על משיח שנהרג מ"מ סבר נמי שהיצה"ר נהרג, עיי"ש בארוכה, וכן ראה בעיון יעקב, ובפרט קשה לפי המ"ד שההספד קאי על יצה"ר. א"כ מאי שנא, דבזמן שלא יהי' יצה"ר, אע"פ שקול אשה ברחובות לא יהי' אסור, וכן "זקנות ברחובות" לא יהי' דבר שהיפך "כל כבודה בת מלך פנימה", ולגבי להיות ביחד, עדיין יהי' איסור שאנשים לבד ונשים לבד.

וראה בשו"ת כנף רננה או"ח סי' ט' שמקשה על גמ' הנ"ל "א"כ בהספד לעתיד מה צורך להבדיל אנשים מנשים", אבל עדיין לא תירץ שם לפי המ"ד שההספד הוא על היצה"ר.

מיכאל לוזניק
- תות"ל 770 -

נ ג ל ה

ד. בהתוועדות דש"פ תשא ש.ז. בהנחה בלה"ק סעי' ל' ואילך נת' דיש מחלוקת הפוסקים בנוגע ענין הכישוף, דהרמב"ם סבר

שכישוף הוא דבר שאין בו ממש ושאר הפוסקים ס"ל שזהו דבר שיש בו ממש, היינו שבכחם לפעול ענין מסויים כו', ולכן יכולים לפעול שינוי "יש מיש" אבל לא יש מאין, משא"כ לדעת הרמב"ם אין בכחם לפעול אפי' יש מיש, עיי"ש.

לפי הנ"ל, דהרמב"ם ס"ל שאף פעם לא הי' זמן שלכישוף יש איזשהו כח, א"כ צלה"ב (נוסף על מה שהקשה המעשה רוקח ממעשה שאול ועוד, ומגמ' ש"למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, דאיך יפרש הרמב"ם ענינים אלו), מה הביאור בהלכה המובא בפ"א הט"ו (הל' ע"ז) "המכשף חייב סקילה והוא שעשה מעשה כשפים אבל האוחז את הענינים והוא שיראה שעשה והוא לא עשה לוקה מכת מרדות.

ודין זה מיוסד על המשנה בסנהדרין פ"ז, מ"א - ר"ע אומר משום ר' יהושע, שנים לוקטין קישואין אחד לוקט פטור, ואחד לוקט חייב, העושה מעשה כשפים (דהיינו שהיתה כאן שדה של קישואים ולקט אותם ממש בכשפים כפי' רוב המפרשים) הרי זה חייב (סקילה), האוחז את העינים פטור (שמראה לנו כאילו נלקטו, והקישואים לא זזו ממקומם).

ולפי דעת הרמב"ם שאין בכישוף שום כח, וכנדר"ד, שא"א לאדם ללקוט קישואים ע"י מעשה כשפים (אם לא ע"י אחיזת עינים), צלה"ב, מה הפירוש בדברי הרמב"ם "והוא שעשה מעשה כשפים"? הרי כל זמן שהקישואים לא זזו ממקומם אין לחיבו סקילה, ומשום שכשפים אין בהם ממש, לכן לעולם לא יזוזו, א"כ איך שייך שדין זה יתקיים. וצריך למצוא נדון, שאין זה אחיזת עינים, ושעדיין נחשב למעשה שיהי' חייב, אבל לאיך אין זה בא מכח כישוף, ומה?

וראיתי שבהנח' הת' בסעי' מ"ו מובא קטע דלקמן - "לדעת הרמב"ם איז דאס קיין שאלה ניט, ווייל ער האלט מלכתחילה אז די הלכות רעדן זיך ניט וועגן א מכשף וואס טוט עפעס אויף (ווייל לדעתו קען א מכשף גארניט אויפטאן), נאר אז דער איסור און די הלכות בזה רעדן זיך וועגן פעולות וואס מ'איז מייחס צו מכשפים (מאסך זיין עשבים וכיו"ב), עיי"ש.

הרי מהנ"ל, יש לפרש בין הרמב"ם "והוא שעשה מעשה כשפים" באופן אחר ממה שמפורש במשנה גופא, ולכאורה דוחק לומר שהרמב"ם ישנה דין ויאמר פירוש אחר במשנה, ממה שביאר ר' עקיבא בשם ר' יהושע.

[ואולי יש לחלק בכישוף גופא לשיטת הרמב"ם, דהרי כש"פ תרומה ש.ז. נת' שאין לסט"א כח לברוא איזשהו דבר ועל זה הזכיר שבזמן הרמב"ם נחבטל ענין הכישוף, א"כ י"ל

שבנוגע בריאה יש מיש, חולקים הפוסקים עם הרמב"ם, אבל בנידון של המשנה בסנהדרין אין מדובר בבריאה יש מיש, אלא רק שינוי מקום של דבר ממקום א' לשני שלא ע"י פעולת ידיים באופן ישיר, ובנדו"ז נחשב מעשה כפשים אף להרמב"ם, אבל דוחק, משום שמשמע מדברי הרמב"ם, כפירוש כ"ק אד"ש, שס"ל שאין לכישוף שום כח, אף לא להזיז דבר א' ממקומו].

ואבקש מקוראי הגליון לברר ענין הנ"ל.

* * *

ע"פ שיחה הנ"ל, שנת' "דכל פרטי ההלכות דכישוף אינם אלא באם תהי' מציאות כזו", א"כ ע"ד שבשו"ע לא מובא כו"כ דינים אף שנצחיים הם משום שא"א לקיימם עכשיו, ע"ד מצות השמדת ז' גוים ועמלק וכו', א"כ מדוע הל' כישוף כן מובא, אם ענין הכישוף נתבטל כבר בזמן שנכ' השו"ע?

ואולי לזה נתכוין מש"כ שם - "ונוסף לזה: לדעתם דפוסקים אלו (לא להרמב"ם) נתוספה גם הסכרא שדרך אחיזת עינים אפשרי למכשפים עתה".

א"כ משום שבין כך צריך להזכיר דינים בנוגע לאחיזת עינים, מזכיר כבר שאר הדינים, ועצ"ע.

הנ"ל.

ה. בגמ' סוף מס' סוכה איתא בענין משמרות הכהנים שהיו כ"ד משמרות ובכל שבת היו מתחלפין זו עובדת שחרית וזו ערבית ובמשנה הנכנסין חולקין כיניהם בצפון והיוצאים בדרום בילגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה וחלונה סתומה ומפרש רש"י וטבעתה קבועה - שהי' במקום המטבחים בעזרת כ"ד טבעות והטבעת פתוחה מצד אחד והופכה למעלה ומכנים צואר כהמה לתוך הכהמה וחוזר והופך פתחה אבל בילגה קבועה ואינה נהפכת כדי שתשמש בשל אחרים וגנאי הוא לה, וחלונה סתומה כו'.

ובגמ' בילגה לעולם חולקת בדרום איתא וז"ל: "ת"ר מעשה כמרים כת בילגה שהמירה דתה והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יונים כשנכנסו יונים להיכל היתה מבעטת בסנדלה על גבי מזבח ואמרה לוקוס לוקוס עד מחי אתה מכלה ממונן של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק וכששמעו חכמים בדבר קבוע את טבעתה וסתמו את חלונה כו' ע"כ. והגמ' מקשה משום ברת' קנסינן ל' לדיד' ומתרצת הגמ' אמר אביי אין כדאמרי אינשי שותא דינוקי' דאבוה או דאימ'.

והנה בקובץ חידו"ת כפר חב"ד (יו"ל ע"י אנ"ש כפר חב"ד

תשמ"ב) מקשה בזה הרה"ג הרה"ח ר' נחום טרבניק ז"ל מרא דאתרא דכפר חב"ד דבמרדכי בסנהדרין דף נ"ב איתא דאת אבי' היא מחללת שייך גם בהמרת דת כמו בזנות, וכמו דבזנות אין דין קדימה כך בהמרת דת אין דין קדימה ולכאורה קשה מדוע למשמרת בילגה הי' דין קדימה הרי היתה צריכה להיות אחרונה דמאחר שהמירה דתה אין לה דין קדימה ובגמ' אין משמע שהיתה אחרונה והא דקנסוה הוי רק בכך שטבעתה קבועה כו' ומדוע לא קנסוה גם בדין קדימה שתהי' אחרונה. ע"כ. ויעויין שם במה שתירץ בטוב טעם דהיות ומרים כת בילגה היתה קטנה ומעשה קטנה לאו כלום ולכן אין שייך את אבי' היא מחללת יעויין שם באריכות ואכמ"ל.

ולכאורה נראה ליישב דהירושלמי פ"ה ממס' סוכה פרק החליל בסופו מובא הסיפור דמרים בת בילגה וכן הא דקנסוה ומקשה ויעקרו אותה ממקומה (שתהא משמרה בסוף הכ"ד משמרות, קרבן העדות) ומתרצת הגמ' לית יכול דאמר רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי קשה לפני המקום לעקור שלשלת יוחסין ממקומן. (לית יכול אי אפשר לעשות כן שקשה לפני המקום לעקור כבוד כל המשפחה אף על פי שעשו שלא כהוגן, קרבן העדות) היינו דהירושלמי מקשה את הקושיא דלעיל דמדוע קנסו רק שלעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה כו' מדוע לא קנסוה שתהי' אחרונה מתרצת הגמ' שלפני המקום קשה לעקור שלשלת יוחסין לעקור כבוד כל המשפחה ואע"פ שעשו שלא כהוגן כן גם נראה לתרץ דגם מצד את אבי' היא מחללת לקנסוה שתהי' אחרונה כיון שלא רצו לעקור שלשלת יוחסין כבוד המשפחה ואף דהירושלמי מקשה שיקנסו לא מצד את אבי' אלא מצד שעשתה העבירה שכ"ז לא נראה לחלק בתי' וכן על הקושיא מצד את אבי' כו' מיושב דלא רצו לעקור שלשלת יוחסין - כבוד המשפחה לגמרי.

פנחס טודרוס אלטהויז

- תות"ל 885 -

ו. בגליון כה (רכד) כתבתי שכ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ כתב באגרת תתקס"ד וזלה"ק: שמצות החוקים אין לנו רשות להרהר אחריהם. ז.א. אשר גם באלו שאפשר לבארם ולהסבירם גם כשכל האנושי הנה הוא דבר מותר... עכ"ל. וכתבתי שכ"ק אדמו"ר שליט"א מעיר בהערה שמהרמב"ם בהלכות תמורה, ומעילה משמע שצריך להשתדל לקיים המצות מתוך הכנתם. וע"ז מתרץ כ"ק אד"ש שכוונת כ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ שהטעמים הם דבר מותר לגבי קיום המצוה - אך הם שייכים להלכות ת"ת, ובפשטות - לומד כ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ אחרת מהרמב"ם, וז"ל כ"ק אד"ש בהערה: דבר מותר: אולי... "מותרי לענין קיום המצות". כי דעת הרמב"ם יד הל' תמורה בסופו ש"ראוי להתבונן בהם - (כל

חוקי התורה) - וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם תן לו טעם", וכ"כ ג"כ בסוף הלכות מעילה, וכנראה הוא בכלל ת"ת לדעתו. ואין שו"ע אדה"ז הל' ת"ת תח"י לעיין בזה. עכלה"ק.

וכתבתי שם שאין מחלוקת בין כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ לבין הרמב"ם אלא יש כאן ב' דרגות, וקשרתי זאת עם המבואר בתרס"ו שיש ב' דרגות בעבד פשוט, - וכן עם המבואר בלקוטי שיחות כ"ד טבת ש.ז., והיינו שכ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ מדבר על הדרגא הא' בעבד פשוט שאין לו כלל עונג. והרמב"ם מדבר על הדרגא הב' שיש לו עונג א) עונג האדון שלכן להרמב"ם יש ענין בטעמים משא"כ לכ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ וע"ש בארוכה.

והנה בגליון כ"ו (רכה) הקשה הת' י.ג. על הנ"ל וכתב שאין יסוד לא לשאלה ולא לתרוץ, והנה הנ"ל טעה בשניים א. בביאור הערת כ"ק אד"ש, ב. בהפ' בהמשך תרס"ו וכפי שיבואר לקמן.

א) הנ"ל הקשה שלכאורה אין בכלל מחלוקת בין הרמב"ם לכ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ. כיון שזה שכתב כ"ק אד"ש בהערה שם - "וכנראה היא בכלל ת"ת לדעתו" - היינו לדעת הרמב"ם - והיינו שגם הרמב"ם יסביר שאת המצות צריכים לקיים בלי שום טעם ומ"ש שצריך להתבונן היינו לענין מצות ת"ת, - שלפ"ז כתב הנ"ל שנפל כל מה שכתבתי כיון שגם הרמב"ם סובר כרבינו.

והנה בענין זה טעה הנ"ל ככו"כ ענינים.

א. הרמב"ם כתב את ספרו כספר הלכות וכל הלכה שייכת לחלק מיוחד, והנה פה רוצה הנ"ל לחדש חידוש נפלא (- ורוצה ללמוד זאת בדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א) שהרמב"ם בהלכות לא מזכיר בפירוש ע"ד הטעמים (ועיין בהערות וציונים לשו"ע אדמוה"ז ה' ת"ת להרב אשכנזי פרק א' סעיף ד/22) ורק לגבי קיום המצות שם מזכיר הרמב"ם ע"ד הטעמים שיש ללמד, בזמן שהם שייכים להלכות ת"ת, - ולא עוד אלא שמזכיר זאת גם בהלכות תמורה וגם בהלכות מעילה בזמן שמקומם האמיתי הוא בהלכות ת"ת.

אלא בודאי צריך לומר בפשטות שהרמב"ם סובר שהטעמים שייכים להמצוה - ומוסיפים שלימות בהמצוה. - ומ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א "היא בכלל ת"ת לדעתו היינו לדעת כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ולא בדעת הרמב"ם.

ב. באם כ"ק אד"ש הי' רוצה בדבריו לתרץ הרמב"ם הי' כותב ההערה באופן אחר והיינו שלא הי' כותב כי דעת הרמב"ם וכו' - וכנראה היא בכלל ת"ת לדעתו. אלא הי' כותב ומ"ש

הרמב"ם וכו' - היינו לגבי הלכות ת"ת, ולא הי' כותב בלשון שאלה על כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ואח"כ מתרץ הרמב"ם, אלא בודאי שכ"ק אד"ש מקשה מהרמב"ם ומבאר את דעת כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ.

ב) בהנוגע להתירוץ שכתבתי הקשה הנ"ל שבהמשך המאמרים שם מבואר שיש רק דרגא אחת בעבד פשוט והדרגא הב' נקראת עבד נאמן, - ושלכן ג"כ אין להביא ראיה מהליקוט דכ"ד טבת, ששם גם מדובר עדיין על דרגא הא'.

והנה הנ"ל טעה טעות יסודית בביאור המאמר שם, דהנה הכוונה שם לומר שבדאי יש דרגא בעבד פשוט שאין לו תענוג כלל בעבודתו - וע"ז לא צריכים הרבה ראיות דהרי אנו רואים בחוש שיכול להיות עבד שיעבוד את אדונו רק מתוך כפי' ובלי שום עונג כלל, ורק כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב מחדש שם שיש דרגא נעלית יותר בעבד פשוט גופא - וזהו שגם לו יש עונג בעבודתו. וזהו ענין שבחידוש, - ודרגא זאת מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהליקוט דכ"ד טבת (בהערה 22), וא"כ הענין בודאי כמו שכתבתי שיש ב' דרגות בעבד פשוט - שלפ"ז יובנו דברי הרמב"ם ודברי כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ.

ג) הנ"ל הקשה עוד - שזהו חידוש נפלא לומר שעבד פשוט לא צריך ללמוד טעמי המצות - ושזה מיותר, דהרי כל מצוה יש לה כוונה וטעם פרטי, וע"ז שכתב כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ באגרות שלא צריך להסביר הטעמים של המצוה היינו משום שמדובר אודות סוג כזה של אנשים שצריך להסביר להם את הכרח הטבילה וכו' - שלכן צריך להסביר להם שאע"פ שלא יודעים את הטעם אי"ז סתירה ומניעה לקיום המצוה בפועל.

והנה גם פה הנ"ל טעה, וגם סתר את עצמו.

א. לא כתבתי שלא צריך לדעת את טעמי המצות, - ובודאי צריך לידע אותם, אך אי"ז שייך כלל לעצם קיום המצוה אלא זה שייך להלכות ת"ת.

ב. הנ"ל מחדש בתחילת דבריו שלא רק לכ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ צריך לקיים המצוה מצ"ע בלי טעם (דבר מותר...) לענין קיום המצוה) - אלא שזהו ג"כ דעת הרמב"ם. והנה פה בסוף דבריו מקשה בהיפוך שאדרבה צריכים ומוכרחים לטעמי המצות.

ג. כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ כותב במכתבו דבר מותר - והיינו בפשטות שהטעמים מיותרים. ורוצה הנ"ל ללמוד פשט שבאמת הטעמים הם שייכים לשלמות המצוה (ובהיפוך ממה שכתב בתחילת דבריו. וכדלעיל) ומש"כ רבינו דבר מותר הכוונה רק לסוג אנשים מסויימים שצריך להסביר להם שאע"פ שלא יודעים את

טעמי המצות צריך לקיים. - שלפי פירושו זה יוצא שבמצות שאפשר לבארם ולהסבירם - שאז אנו מחוייבים להסבירם. - והנה בשורה לפנ"ז כותב כ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ באגרת וזלה"ק: במצות החוקים אין לנו רשות להרהר אחריהם, זאת אומרת אשר גם באלו שאפשר לבארם ולהסבירם גם בשכל האנושי הנה הוא דבר מותר עכלה"ק, - והיינו בפשטות שאפי' מצות שאפשר לבארם ולהסבירם מ"מ זהו דבר מותר,

ולשלמות הענין יש להעיר מה שכתוב בשערי אורה שער חנוכה אות כ"ב וזלה"ק: וכן שמחה ש"מ השמחה היא רק מצד המעשה של המצוה שקיים רצון העליון בכ"א ולא מצד השמחה בכוונת המצוה, וראי' מג"א ודוה"ק שזכה האריז"ל רק משמחה ש"מ בלא כוונה וסוד כלל, ונמצא דור האחרון הזה הגם שחסר להם כל בחי' אור חיות האלוקי באו"ר עד שלא נשאר רק עצם המעשה וגם השמחה ש"מ רק מן הפ"מ לכד אדרבה היא הנותנת שיהי' מזה דוקא בחי' כתר ש"ט דמשיח... שהוא רק ביטול הרצון ע"י עול העבודה בלא טעם ששורשו למעלה מן הטעם ותענוג שברצון וחכמה עכלה"ק.

מנחם מענדל גליצנשטיין

- תות"ל 770 -

ח ס י ד ו ת

ז. בפרק ב' דאגרת התשובה מכיא וזלה"ק: "אמנם שיהי' לרצון לפני הוי' ומרוצה וחביב לפניו ית' כקודם החטא להיות נחת רוח לקונו מעבודתו הי' צריך להביא קרבן עולה אפי' על מ"ע קלה שאין בה כרת ומיתת כ"ד כו" ו ממשיך "ועכשיו שאין לנו קרבן להפיק רצון מהוי', התענית הוי במקום הקרבן".

וכאשר אומרים שזה במקום הקרבן הרי שצריך שיהי' לזה שייכות, דאל"כ איך זה יכול להיות במקומו, וע"ז ממשיך "כמ"ש בגמרא שיהא מיעוט חלבי ודמי שנתמעט כאילו הקרבתו לפניך וכו'", והיינו דכשם שבקרבן יש מיעוט חלב ודם, שמקריבים. עד"ז בתענית הרי שהאדם מקריב החלב ודם שלו להוי'.

ויתירה מזו שענין התענית הוא ענין פנימי יותר מכיון, שהרמב"ן מפרש בענין הקרבנות שכאשר האדם המקריב רואה מה שעושים לבהמה, צריך לידע שדבר זה הי' צריך להעשות לו, אבל הקב"ה ברחמיו המרובים רחם עליו, ועושים זה לבהמה שמקריב. משא"כ בענין התענית הרי שלפועל מקריב מחלבו ודמו.

וע"ז ממשיך בפ"ג (שם) "אכן כל זה באדם חזק ובריא שאין ריבוי הצומות מזיק לו כלל לבריאות גופו וכמו בדורות הראשונים, אבל מי שריבוי הצומות מזיק לו שאפשר שיכול לבוא לידי חולי או מיחוש ח"ו כמו בדורותינו אלה, אסור לו להרבות בתעניות וכו', אלא מאי תקנת' כדכתיב וחטאך בצדקה פרוק". עכלה"ק.

ולכאורה צ"ל איך הצדקה יכול להיות תחליף לקרבן? (מילא תענית מובן כדלעיל).

ויובן כ"ז ממ"ש בשיחת ש"פ פקודי ש.ז. הנחה בלה"ק אות ה' וזלה"ק "וזוהי הנקודה המשותפת שבין ענין הצדקה וענין הקרבנות (ב' הפרטים דפרשת שקלים) שתוכנם כירור העולם כולו כמבואר בתניא פרק ל"ד "שהחומש מעלה עמו כל ארבע הידות לה' להיות מכון לשבתו ית' (ענין המשכן).

כנודע מארז"ל שמצות צדקה שקולה כנגד כל הקרבנות, ובקרבנות ה' כל החי עולה כו"ו ועי"ז פועלים את ענין הגאולה עכ"ל.

שאל משה אליטוב

- תות"ל 885 -

ח. במ"ש הת' ש.מ.פ. בגליון דפ' תשא אודות טמטום הלב בכינוני, לכאורה י"ל ג"כ באו"א קצת ממ"ש. שכ"ק אד"ש מבאר שברשע יש טמטום המוח ממש, וגם טמטום הלב. ובכינוני, אף שאין לו טמטום המוח, דמוחו ברשותו, מ"מ מוחו אינו כדבעי. שיכול להתכונן בדבר ולהבינו על בוריו וכו', ומ"מ אינו מרגיש את האור פנימי של המושכל. דהיינו שאינו מבין הענין כ"כ עד שנעשה שכלו ממש. וכמו מעלת הדעת על חו"כ. ועי' בספה"מ תש"א - ע' 35 - וז"ל "והנה התמימות בכלל, ותום הלב בפרט, הם כלים אל ההרגש... דהבנה במוח והרגש בלב... וכמ"ש ולבי ראה הרבה חכמה, דראי' זו היא ראיית עין השכל, והרבה חכמה פי' הריבוי דחכמה, דהיינו הרגש המושכל שהוא למעלה מהבנת המושכל... והיינו, דהגם שהבעל שכל יודע את המושכל על בוריו... הנה בכל זה לא ירגיש את האור פנימי של המושכל... עכ"ל. וכן י"ל כאן בכינוני שמדבר בפכ"ט, שיש לו ידיעה טובה וברורה בהענין, אבל אין לו הראיית השכל, דהיינו ההרגש שבה. ולכך בודאי שאין התכוננותו פועל על לבו. (ועי' ג"כ בספר המצוות להצ"צ מצות האמנת אלקות ע' מ"ה ואילך), אבל ברשע יש לו טמטום המוח ממש, שא"א לו להתכונן ולהבין דבר אלוקי בכלל, מצד טמטום מוחו ולבו הגס, וזהו ל' "חומריותן וגסותן" לשון רבים.

אבל לאחר כהנ"ל, עדיין ק"ק מה שמוכיח מהל' דהוה

טמטום המוח ממש, כיון ששייר גם כלי זה כנ"ל בבינוני.

א' מאנ"ש

- ברקלין נ.י. -

ש י ח ו ת

ט. בהתוועדות דש"פ פקודי ש.ז. אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א דכשם שאומרים בהנוגע לחסידות וקבלה, שחסידות הוא לא רק ביאור על קבלה אלא שהוא ענין בפ"ע, עד"ז י"ל בהנוגע לחסידות חב"ד וחסידות הכללית, שחסידות חב"ד היא ענין בפ"ע ולא רק ביאור והמשך לחסידות הכללית, ע"כ.

ויש לציין לזה מכתב מהרב המגיד נ"ע, נדפס בהתמים חוברת ז', מספר רלו ממכתבי גניזה החערסאנית, וזהו העתק המכתב (ההדגשה מכותב ההערה):

ב"ה יום ה' בהעלותך תק"ל כ"ת לפ"ק ראוונא

אל כבוד חברי וכן גילי הרב הגאון
הק' איש אלקים שר התורה וכו' מוהר"ר
יעקב יוסף הכהן מ"מ וראב"ד ק"ק פולנאה נ"ע.

אדשה"ט שולח לו ע"י תלמידי המובהק הרב הגאון האמתי וכו' מ' זלמינא יחי' את כל אשר ביקש ממני כ"ק י"נ יכול לדבר אתו מכל כנגלה ובנסתר כי ידין ר"כ לו ויראתו קודמת לחכמתו אני רואה בו סימן טוב כ"ה רק אני רואה בו שדרך אחרת אתו לעלות על הסולם בית אלקים אבל מה איכפת לנו כוונתו רצוני ושלמה ולפני הרחבת דע"תי וגודל מוחו אין ח"ו הדרך הק' מסוכן לפניו אדרבה יעשה ח"ל ור"ל ישלח לי ע"י תלמידי את הנרצה המדובר.

דברי ידידו דו"ש ומעתיר בעדו לטובה בכל עת ועונה

דובער במוהר"ר אברהם

א' מאנ"ש

- ברקלין נ.י. -

י. בהתוועדות דש"פ פקודי הועתק בהנחות בלה"ק (בלתי מוגה) דרך אגב עפ"י פירש"י מתורצת תמיהה המתעוררת בלימוד פשטות הכתובים כו' כאשר לומדים אודות קרבנות דימי המילואים, מניין לקחו קרבנות אלו, ושאלה זו מתורצת עפ"י פירש"י (תשא ל, טו) שא' מג' התרומות היתה תרומת מחצית השקל לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה.

וקשה לי שזה לשון רש"י שם ג' תרומות שנכתב כאן א' תרומת אדנים שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן וכו' והב' אף היא ע"י מנין שמנאן משהוקם המשכן הוא המנין האמור בתחילת חומש הפקודים בא' לחדש השני בשנה השנית וכו' לקנות מהן קרבנות ציבור בכל שנה ושנה.

הרב אלי' חיים רויטבלאט
- משפיע בישיבה -

לא. בהתוועדות דש"פ פקודי ש.ז. ביאר כ"ק אד"ש וזלה"ק (הנחה בלה"ק סי' כ"ה) "ומכיון שכן, פשיטא שכמות של כ"ט כיכר (ופרוטורות) שלבד לא הספיקה לכל דברים אלו, ובודאי הי' צורך להוסיף כהנה וכהנה... עכ"ל.

ובהערה שם: ואף שנאמר "והמלאכה היתה דים לכל המלאכה גו' והותר" - בטלה הקושיא ע"פ פרש"י הקודם (ויקהל לה, כז) "והמלאכה היתה דים, אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השוהם וגו'" שמזה מובן בפשט"מ ש"דיים" היתה ע"י מלאכת ההבאה מ"כל אשר נמצא איתו" ו"אבני השוהם" לא נמצא איתם (ולכן הוצרכו הנשיאים להביאם), ועד"ז בנדו"ד שלאחרי שהביאו כ"ט כיכר גו' זהב לא נמצא אתם עוד זהב.

ולהעיר שבפשט"מ זהו מוכרח בלאה"כ - דכאם הי' אתם עוד זהב למה הביאו "כל כלי זהב" (ויקהל שם כב)? ראה עד"ז זח"א רכב, א. עכ"ל ההערה.

ולכאורה עוד צריכים להבין הרי באותו רש"י כתוב "כיוון שהשלימו ציבור את הכל שנא'... ר"ל שגם זהב הי' "בנמצא אתו" ובפשטות הכוונה "צבור" קאי על העם ולא על מה שהשלים משה רבינו בזהב?

אולי אפשר לבאר זאת ע"פ מה שמבואר בלקו"ש חט"ז ע' 429 ואילך שהשלימו את הכל, לא תפי' שהביאו מכל הי"ג דברים שהיו במשכן אלא שהם הביאו ריבוי כסף שמזה אפשר לקנות גם את אבני השוהם ולכן הנשיאים הרגישו שאין להם את אותו השתתפות בנדבת המשכן כמבואר באריכות בישיבה.

עד"ז אפשר לומר בזהב שכפועל הביאו כ"ט כיכר זהב אלא שביחד עם זה הביאו ריבוי כסף שע"ז אפשר להשיג שאר הזהב.

ב) וממשיך אח"כ בישיבה "ואין צורך לבאר מניין לקחו את שאר הזהב, כי כבר פרש"י "שנתעשר משה הרבת" ולכן כל שאר הזהב שהיו צריכים למלאכת המשכן השלים משה רבינו". לכאורה עוד צריך להבין מאיפה השלים משה רבינו את

הזהב הרי נתעשר מפסולת הסנפרינון ולא מזהב ולקנות זהב מבנ"י א"א. כיון שנתנו כל מה שהי' להם כנ"ל.

בדוחק אפשר לומר (כיון שהי' זמן קצר ביותר) שמזמן שנתעשר עד נדבת המשכן קנה הזהב מבנ"י ואחרי שהביאו הכל בבנ"י, משה השלים.

שלמה הכהן טויל

- תות"ל 770 -

יב. בשיחת ש"פ כי תשא שושן פורים קטן ש.ז. בביאור פרש"י ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א דזה שכתב רש"י שמפסולת הלוחות נתעשר משה "הרבה", משמע שהי' עשיר מקודם רק שמזה נתעשר עוד עד שנתעשר "הרבה", והיינו שכל ישראל היו עשירים ומשה בכלל מביזת מצרים ומביזת הים, ומפסולת הלוחות נתעשר משה עוד יותר מהעשירות שלפנ"ז עד שנתעשר הרבה, ומבאר שזה שהי' צריך לעשירות מיוחדת הי' מחמת נדבת המשכן שהיו צריכין לזהב ולכסף וכו' וזה הי' אחר חטא העגל ובודאי השתתף משה בזה ובהרחבה גדולה, ולכאורה צ"ע מלקו"ש חלק ו' בשיחה ב' לפרשת ויקהל שמבאר שם כ"ק אד"ש שמשה לא השתתף בנדבת המשכן כלל, (ומזה גופא יהי' קשה ג"כ על שיחת ש"פ פקודי ש.ז.) וזהו מה שפירש רש"י שם זה הדבר אשר צוה ה' לי לאמר לכם, ש"ל"י לא נוגע רק לאמר לכם, היינו שכל ענין נדבת המשכן המפורש שם אינו נוגע למשה כלל, ובהערה 10 לשיחה הנ"ל מבאר שכוונת רש"י הוא בדוקא לנדבת המשכן ולא למלאכת המשכן שזה פשוט שרק בצלאל ואהליאב ושאר החכמי לב עשו אותה, רק החידוש הוא שאף בנדבת המשכן ג"כ לא השתתף משה ועיין שם (ועיין ג"כ בלקו"ש ויקהל שנה זו שמביא זה בקיצור) ובשיחה זו משמע שמשה השתתף בזה ושזה הי' כל כוונת העשירות שלו, ויש לעיין בזה.

הרב מרדכי אשר סיטארסקי

כולל דישיבת תורה ודעת

- ברוקלין נ.י. -

יג. ב"משיחת" ש"פ תרומה (מוגה) ס"ה מכאן בענין הראדיא איך שצריך לנצלו לכבודו של ה', וע"ז צריך כלי מתאים, "וואס דער כלי באשטייט פון אן ענין גשמי וואס קען קולט זיין דעם כח אדיר". וממשיך "און אויך ברכת התורה וואס מ'מאכט בבוקר וואס דעמולט קען מען הערן און לערנען די תורה, תורת חיים: גמרא, פרשת השבוע, חסידות, תניא וואס מ'לערנט דורכן ראדיא". עכ"ל.

ולכאורה יש לומר ששייך ברכת התורה גם על שמיעה לחוד,

ויתירה מזו - שמיעה מראדיא, ולהוסיף שזה כולל לכאורה גם שידורים מסרטי הקלטה, ובאופן זה הרי ברגע השמיעה אין שום בר חיובא ואמר מה שהוא שומע.

בענין ברכת התורה על שמיעה כבר דנו בזה כמה מהפוסקים, עיין מחזיק ברכה (להרחיד"א) או"ח סי' מ"ז ס"ד בשם שו"ת הלכות קטנות (למהר"י חאגיז) שרצה לחייבו לברך משום שומע כעונה. וכ"נ להסיק מדברי האחרונים שהביא החיד"א שם בהמשך. אך בנדו"ד אי"ז שייך, שהרי אינו שומע מפי בר חיובא, ודין שומע כעונה ה"ה מדין שליחות, עשו"ע אדה"ז סי' רי"ג ס"ו במוסגר.

ואולי י"ל שזה דומה לדין הכותב דברי תורה, שי"א שצריך לברך ע"ז, וי"מ שזהו לפי שעושה מעשה, ע"כ שייך לברך. וה"ה בנדו"ד, בזה שמפעיל ומדליק הראדיא, מיחשיב מעשה לחייבו ברכה ע"ז. וא"כ ה"ה במי שמפעיל "טייפ ריקארדינג" של דברי תורה.

אך גם זה לא יתכן, שהרי פסק אדה"ז (סי' מ"ז ס"ג) שאין לסמוך ע"ז - לברך בכתיבה לחוד. וה"ה בנדו"ד.

וע"כ צריך לפרש הלשון "הערן" או"ן לערנען" בשניהם יחד דוקא, והיינו שבעת שמיעת השידור אומר בעצמו את המלים ביחד עם המשמיע, וע"ז שפיר שייך לברך, ומ"מ למודו מתייחסת (גם) להכח אדיר הנ"ל.

הרב לוי יצחק ראסקין
- ברוקלין נ.י. -

יד. ב"משיחת" ש"פ תרומה, ס"ז, מובא פתגם כ"ק אדמו"ר הרי"ף בענין "חכם מה הוא אומר", ובהע' 34 שם מציין: שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר - נעתק בהגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים פי' חכם מה הוא - אומר כו' (ע' יז - בהוצאת קה"ת תשל"ג ושלח"ז).

ויש להעיר בזה ג"כ ממ"ש בד"ה כי ישאלך ה'ש"ת פ"א (סה"מ ה'ש"ת ע' 44) וז"ל: דכל אחד מארבעה סוגים שואל כפי מה שהוא, שזה פי' וביאור הפיסקא חכם מה הוא אומר, דמה שהוא בעצם מהותו הנה כן הוא אומר ומגלה בעצמו, וכן כולם.

ובסה"מ ה'ש"ת הובא גם כנוגע לשאר הבנים: דכל אחד מארבעה סוגים שואל כפי מה שהוא... וכן כולם, וכן הובא גם בהשיחה הנ"ל בפנים, משא"כ בהגש"פ שצויין בהערה, מובא רק ע"ד ה"כן חכם".

הרב צבי הירש נאטיק
- ברוקלין נ.י. -

ש ו נ ו ת

טו. בהתמים ח"ב ע' 760. (חוברת ח' ע' ח') כתוב שהרכבנית רבקה ע"ה סיפרה לאדמו"ר הרי"צ מה ששמעה מאדמו"ר הצ"צ, ואמרה לו בזה הל': "א חסידות'ר סיפור איז דער נפש פון חסידות, א חסידות'ר ניגון איז דער רוח פון חסידות, א חסידות'ר פארבריינגען איז דער נשמה פון חסידות, לערנען חסידות בעיון און דאווענען מיט חסידות איז ח' יחידה פון חסידות", עכ"ל.

ובספר התולדות אדמוה"ז ע' רפ"ו - "...בשיחת כ' כסלו תרצ"ד יש עוד הוספה זו: "כשחוזרים על דבר תורה מתאחדים עם הנר"נ של בעל השמועה, כששרים ניגונו של בעל השמועה, מתאחדים בח' יחידה של בעל השמועה". עכ"ל.

הרי כתב שחזרת ניגון למע' מחזרת תורה, וא"כ למח בלימוד דא"ח - (דהיינו תורת הרביים) - הרי"ז גבוה מהניגון.

(ואולי יש לחלק כשלומדים דא"ח בין מה זה פועל על

האדם הלומד ובין איזה התקשרות זה פועל עם הרב ועד"ז להיפוך בניגון).

שלום משה פלטיאל

טז*. בלקו"ש פ' תשא ש.ז. מבאר בסוף סעי' ח' בנוגע למשיחת ריקי מצות מדוע בפ' תצוה מפרש"י כדיעה א' משא"כ בפ' ויקרא מביא ב' דעות, כי בפ' תצוה שמשיחת הרקיקין הוא חלק מענין המילואים, שפועל קדושת כהונה, לכן היתה המשיחה "כמין כ"ף יונית (ר"ת של כהן), "משא"כ בפ' ויקרא וואו עס רעדט זיך וועגן א קרבן מנחה מאפה תנור - האט דאס קיין שייכות ניט צו ענין הכהונה, נאר סתם א פרט אין מעשה הקרבן, דעריבער איז אין פשוטו של מקרא דא א נתינת מקום פאר ביידע דיעות, און נאכמער שקולין הם, ע"כ.

אבל עדיין אינו מובן, ע"פ הנת' בשיחה שטעם למשיחה כמין כ"ף יונית משום שכ"ף ר"ת לכהן (כהונה), א"כ מכיון שביקרא ב'ד מדובר בנוגע לא' שרוצה להקריב 'קרבן מנחה' (שאין לו שום שייכות לענין פעולת ענין הכהונה), א"כ מה מקום בכלל להביא הפירוש ש"י"א מושחין (רקיקי מצות) כמין כ"ף יונית? מדוע קרבן נדבה דכ"א מישאל (וראה הערה 26), הי' צריך משיחה כמין כ"ף יונית?

מיכאל לוזניק

- תות"ל 770 -

יז*. ב'משיחת' ש"פ פקודי, פ' שקלים, מבה"ח וער"ח אד"ש - הערה 1 (עמ"ש בפנים "מלוה מלכה"): "כן הוא בכל מקום, וצ"ע וטעם מה שלפעמים מצינו בזה "מלך". וראה שו"ע אדה"ז חאו"ח סרס"ב ס"ד (וש"נ): כיוצא לקראת המלך כו' חתן וכלה כו' לקראת שבת המלכה. ושם ס"ש ס"ב: שמלווין את המלך. ועוד. "עכ"ל שם.

ועוד יש להעיר בזה דבסרס"ב שם כשמדבר אודות קבלת שבת איתא "מלך" "מלכה", ובס"ש שם שמדבר ע"ד מלוה מלכה כותב (רק) "כדרך שמלווין את המלך". וכ"ה בפרש"י שבת קיט, ריש ע"ב (כאדם המלוה את המלך) ובכ"י לטואו"ח ס"ש (שמלווין את המלך). ולהעיר גם: "מהמבואר (ראה גם סידור עם דא"ח קפח, א ואילך) דליל שבת היא רזא דנוקב' ויום שבת הוא רזא דדכורא. 2) בתפלת העמידה דליל שבת אומרים "וינוחו בה". ובתפלת שחרית ומוסף - "וינוחו בו".

לוי"צ פרידמאן

ה ל ו ס י ו ס

יח. בהמשך למ"ש בגליון כו (רכה) ש"פ פקודי ע"ד מ"ש באגרת יט כסלו לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שדא"ח שהנחילנו אבותינו הקדושים, היא היא תורת הבעש"ט. שיש להעיר בזה ממ"ש בגמ' שבת יח, ב שמזה מובן שהפ' בזה שדא"ח (חסידות חב"ד) הוא פ' תורת הבעש"ט - יש להעיר מההתוועדות דש"פ פקודי ש.ז. שביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שאין הפ' שחסידות חב"ד הוא רק פ' תורת הבעש"ט אלא שזהו (גם) ענין חדש שהרי אדה"ז ה' נשמה חדשה במילא הרי גם תורתו ה' באופן תורה חדשה מאתי תצא.

ממכתב אדמו"ר (המשך לשבוע הקודם):

... "אשר נמשך ביום הזה בבחי' המשכה כללית על כללות השנה":

המשכה כללית: ראה קונט' ומעין, ע' 114, בארוכה. ועפ"ז יומתק מ"ש "כללות השנה" שהרי ההמשכה בר"ה הוא באופן כללי ואינו מתחלק לפרטים כ"א נמשך בנקודה אחת על כל השנה בכללותו.

שיאיר נפשנו: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד: הביטו לנפשותיכם.

"מעמקים קראתיך ה' להמשיך כחי' עומק ופנימיות תורת

ה' ומצות ה' מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה שיאיר בפנימיות נפשנו, אשר כל עצמותינו (ר"ל כל מציאותינו, העצם וההתפשטות כו') יהיו אליו ית' לבד, לגרש מאתנו כל מדה רעה ומגונה מהמדות הטבעיות כ"א כל עשיותינו ועניינינו (הן בעבודה היינו תפלה ותומ"צ, והן בענייני עולם המוכרחים לקיום הגוף) יהיו בכוונה אמיתית לשם שמים אשר חפץ ה' כו' והשי"ת אב הרחמים ירחם עלינו וינחנו בדרך הטובה והישרה ישר יחזו פנימו..."

קראתיך ה': היינו שופרות שזהו תוכן הענין דשופרות כמשנ"ת באוה"ת (הנסמן לקמן) ובכ"מ.

שיאיר בפנימי' נפשנו: היינו זכרונות כמשנ"ת באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שפח: בענין זכרונות הוא התהוות והמשכות החיות לבחי' שרש נש"י כמו שעלו במח' עכ"ל.

אליו ית' לבד: ראה אוה"ת (שם) ע' שפז: אמרו לפני מלכיות... שתמליכוני... וייוחד מלכותו עלינו כי זהו תכלית הבריאה לקיים מצות המלך ועי"ז אשר קדשנו כו' עכ"ל.

לבד: ראה תורת שמואל - תרכ"ט, ע' קפז-ח, רנד-ה. וע"פ המכואר שם (ע' רנב): "קבלת אדנותו ית'... מלכותו ית'", יובן מ"ש (כאן) מתחילה: "לו ית' לבד" - היינו קבעומ"ש. ואח"כ "עשיותינו ועניינינו" יקבל עומ"צ וכמ"ש (שם): "עשי' מפרטי התומ"צ". - ועפ"ז י"ל בדא"פ עוד ענין: בקטע השני של המכתב מזכיר רק ע"ד ענין התורה כו' בלבד משא"כ בקטע השלישי מדגיש תורה ומצות וי"ל בכ' אופנים: (1) בקטע השני של המכ' הרי מדובר באופן כללי תוכן הענין די"ט כסלו במילא מדובר רק ע"ד ענין התורה שהרי י"ט כסלו הוא ר"ה לחסידות (תורה). משא"כ בקטע השלישי. (2) בקטע השני מדובר ע"ד ענין נקודת קבעומ"ש (רצוא) וזה מתבטא ע"י ענין התורה שזהו כלי לביטול לבעל הרצון וכמשנ"ת בדרושים שבתורת שמואל (הנ"ל) ואח"כ מדגיש ענין השוכ האיר שזה נמשך כעבודת האדם ולכן מזכיר גם ענין המצות שענינם הוא שוב.

הן בעבודה... תפלה: הקדמת "תפלה" י"ל: (1) איזהו עבודה שכלב זהו תפלה. (2) התחלת היום וסדר היום.

בכוונה אמיתית: מתאים ל"שלימות הכוונה האמיתית בכריאת האדם" (ל' כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע - בהתחלת מכ' זה.).

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יעקב ז"ל

בן הרב ר' דוד ז"ל

נפטר במוצאי ש"ק ה' אדר ב' תשכ"ב

ולזכות

רעותו מרת רבקה תחי'

בת ר' ישראל משה ז"ל

נכדתם מרת שרה חוה ובעלה הר' חנוך חיים שיחיו

ובניהם יהודה בנימין ורחל שיחיו

וכל יוצאי חלציו

חותנו ר' ברוך פנחס בן שרה חוה (לרפואה שלימה)

ורעותו מרת חי' שפרינצא בת יהודה דוד שיחיו

גאלדבערג

וכל יוצאי חלציהם

נדפס ע"י

ר' הלל חוגתו מרת אסתר מ. מלכה שיחיו

לוינזון